

U BALAMA ODRŽANA TREĆA RADIONICA U SKLOPU PROJEKTA "ADRIGOV"

Što i tko se može prijaviti na programe EU-a

Radionica o EU programima

Treća radionica iz ciklusa stručnih edukacija u sklopu projekta AdriGov (Adriatic Governance Operational Plan), održana je jučer u Centru za EU i međunarodnu suradnju u Balama.

Radionicu, kojoj su tema bili programi Europske unije, organizirao je Upravni odjel za međunarodnu suradnju i europske poslove Istarske županije. Edukacije se održavaju pod nazivom "EU fondovi i uspješno upravljanje EU projektima - europski alati za lokalni i regionalni razvoj". Cilj ovog ciklusa je jačanje ljudskih potencijala u Istarskoj županiji u upravljanju lokalnim i regionalnim razvojem kroz EU fondove.

Na radionici, na kojoj je sudjelovalo 35 polaznika, predstavljeni su programi Europske unije koji se uglavnom nadiru u Bruxellesu, rekao je voditelj radionice Patrick Galeski iz čakovečke tvrtke Superna.

Program radionice uključuje informacije o programima kao što su Horizon 2020, COSME, Erasmus + i Creative Europe. Treba istaknuti da su ovi programi otvoreni za Hrvatsku i hrvatske organizacije na njih mogu aplicirati. Stoga je glavna namjera radionica dati informacije polaznicima i pomoći im da shvate kako programi funkcioniraju. Mnoge informacije su dostupne, ali nisu sve jasne pa objašnjavamo kako se prijaviti, što se može, što se ne može, tko se smije prijaviti. Bitno je da ljudi znaju na koje se projekte mogu prijaviti kako bi

P. LUKEŽ

sudjelovali u programima Europske unije, znati kako programi funkcioniraju i koje prilike imaju, rekao je Galeski.

Cilj projekta AdriGov je definicija i promocija Operativnog plana za javno upravljanje na jadranskom području, što je put prema usvajanju Jadransko-jonske makro-regionalne strategije i stvaranju mogućnosti za djelotvoran pristup razvojnim mogućnostima regija. Jedan od ciljeva je i prenošenje znanja kako i prenošenje znanja kako i regionalne samouprave u sferi upravljanja, financiranja i administracije EU fondova.

Istarska županija, kao partner u projektu, odgovorna je za radni paket pod nazivom Instrument za EU integracije. Unaprijeđenje upravljanja regionalnim razvojem predviđeno je putem jačanja kapaciteta za strateško planiranje, pripremu i provedbu projekata sufinanciranih sredstvima Europske unije i drugih međunarodnih izvora, utemeljenih na sustavnoj provedbi programa edukacije, profesionalnog usavršavanja i znanstvenog istraživanja.

Projekt, čija vrijednost iznosi 3,34 milijuna eura, financiran je iz Programa prekogranične suradnje IPA Adriatic 2007-2013, a za projektne aktivnosti Istarske županije predviđeno je 350 tisuća eura. Vodeći partner je talijanska regija Molise, a uz Istarsku županiju partneri su Dubrovačko-neretvanska županija, Regija Puglia, Regija Marche, Regija Veneto, Regija Abruzzo, Regija Emilia-Romagna, Informest, Općina Kotor, Regija Epir, Regija Skadar i Hercegovačko-neretvanski kanton.

ISTARSKI POLJOPRIVREDNI PROIZVOĐAČI NA STUDIJSKOM PUTOVANJU U REGIJI FRIULI-VENEZIA GIULIA UPOZNALI SE S NJIHOVIM MODELOM RAZVOJA

Kako nastaju pršut San Daniele i poznata vina "Made in Italy"

Pedesetak istarskih vinara, pršutara, poljoprivrednih proizvođača, predstavnika Lokalnih akcijskih grupa, Agencije za ruralni razvoj Istre, porečkog Instituta za poljoprivredu i turizam i Istarske županije posjetili su talijanske proizvođače u regiji Friuli - Venezia Giulia.

Studijsko putovanje sredinom veljače organizirao je Upravni odjel za međunarodnu suradnju i europske poslove Istarske županije u sklopu zajedničkog projekta AGROWINE, financiranog od strane Autonomne regije Friuli - Venezia Giulia. Projekt se provodi u partnerstvu s tamošnjom regionalnom razvojnom agencijom Informest.

Dobra praksa u ruralnom razvoju

Bila je to prilika za upoznavanje dobrih praksi u ruralnom razvoju, upoznavanje s načinom proizvodnje, prodaje, organizacije, udruživanja te suradnje s javnim sektorom u proizvodnji vina, pršuta i drugih poljoprivrednih proizvoda.

Domaćin istarskoj delegaciji bio je predsjednik Skupštine regije Friuli-Venezia Giulia Franco Iacop, koji je naglasio potrebu da dvije regije i dalje zajednički surađuju na svim područjima, tako i u poljoprivredi. Pročelnik za međunarodnu suradnju i europske poslove Istarske županije Oriano

Imali smo priliku iz prve ruke vidjeti što u razvojnom smislu znači talijanski nord-est i kako nastaje u svijetu poznat "Made in Italy", gdje proizvođači iz regije Friuli-Venezia Giulia svoje proizvode plasiraju na svjetskom tržištu, što bi s obzirom na kvalitetu naših proizvoda trebao biti cilj i za Istru, rekao je pročelnik Oriano Otočan

Otočan rekao je da je ovo jedan od brojnih razvojnih projekata s regijom Friuli-Venezia Giulia te istaknuo važnost transfera znanja, gdje je uloga Istarske županije da pomogne gospodarstvu u stjecanju novih i korisnih znanja. Istaknuo je posebnu važnost upoznavanja s načinom zaštite i promocije tipičnih proizvoda, načinom na koji javni sektor podupire gospodarstvo, te s načinom udruživanja u klustere i konzorcije.

Vodeći vinari i pršutari

Također, imali smo prilike iz prve ruke vidjeti što u razvojnom smislu znači talijanski nord-est i kako nastaje u svijetu poznat "Made in Italy", gdje proizvođači iz regije Friuli-Venezia Giulia

svoje proizvode plasiraju na svjetskom tržištu, što bi s obzirom na kvalitetu naših proizvoda trebao biti cilj i za Istru, rekao je Otočan te se zahvalio domaćinima.

Sudionici studijskog

putovanja posjetili su četiri tvrtke za vinogradarstvo i proizvodnju vina - tvrtke Fantinel, Tenuta Villanova, Gradisciutta i Pittaro, gdje im je predstavljena proizvodnja, razvoj i način

prodaje vina, koja neke od ovih tvrtki prodaju na svim kontinentima.

U podrumu Pittaro sudionici su posjetili vinski muzej. Obiteljska tvrtka vinara Fantinel, koja se nakon tri generacija i četrdeset godina povijesti firme razvila iz male vinske kantine u jednog od vodećeg vinara regije Friuli-Venezia Giulia, s preko četiri milijuna boca godišnje proizvodnje vina. Godišnje količine koje proizvode gotovo su jednake cjelokupnoj istarskoj proizvodnji vina.

Slijedio je susret s Micheleom Malagò, direktorom Poljoprivredno-prehrambenog parka San Daniele koji je u mješovitom privatnom i javnom vlasništvu. Malagò je objasnio da je djelokrug parka San Daniele prepoznati potrebe tržišta i pružiti podršku poljoprivredno-prehrambenim tvrtkama te razvoju projekata u skladu s potrebama privatnog sek-

Pršutarna San Daniele

U klaster su uključeni i proizvođači svinja

Tvrtka Pittaro obitelji Fantinel s preko četiri milijuna boca godišnje proizvodi vina koliko cijela Istra

Sve što se u Italiji kandidira za ruralni razvoj prema EU-fondovima u uskoj je koordinaciji s regijom, što nije moguće u Hrvatskoj. Mi u Istri možemo tek participirati u onome što državna vlast priprema, a hrvatsko Ministarstvo poljoprivrede ne ispunjava očekivanja, istaknuo je Oriano Otočan

tora na brojnim poslovnim područjima - u proizvodnji i preradi riba, mesa, voća, povrća, žitarica, ulja, masti i pića, s ciljem postizanja uspjeha na tržištu. Poljoprivredno-prehrambeni park, uzgoj svinja i dio je dvaju klastera - za proizvodnju pršuta te za proizvodnju drugih gastronomskih proizvoda od svinjskog mesa.

Pršut San Daniele prvi zaštićen

Istrani su zatim posjetili Agenciju za ruralni razvoj regije Friuli-Venezia Giulia (Agenzia regionale per lo sviluppo rurale - ERSA) koja ima vrlo opsežan program te direktno surađuje s regionalnim proizvođačima. ERSA djeluje u područjima poljoprivrede, ribarstva i akvakulture, s ciljem jačanja konkurentne sposobnosti poduzeća, sigurnosti potrošača, zaštite okoliša i očuvanja ruralnih područja. Također, ima javne ovlasti fito-sanitarne kontrole poljoprivrednih proizvoda.

Prilikom posjete dogovorena je suradnja između ERSA-e i Agencije za ruralni razvoj Istre na razvojnim projektima te korištenju mogućnosti iz EU programa. S direktorom Paolom Stefanijem također je dogovorena i mogućnost budućeg bratimljenja između dviju agencija za ruralni razvoj.

Kod nas sve ovisi o Ministarstvu poljoprivrede

- U Italiji svaka regija ima pravo kreirati svoje operativne programe sukladno EU regulativama i nacionalnoj strategiji te u skladu s potrebama proizvođača ili preradivača. Sve što se kandidira za ruralni razvoj prema Europskim fondovima u uskoj je koordinaciji s regijom, što nije moguće u Hrvatskoj jer nemamo na taj način decentralizirani sustav. U Italiji regija formira strategije prema lokalnim potrebama. Kod nas sve ovisi o Ministarstvu poljoprivrede koje je dosta slabo upravljalo EU sredstvima za vrijeme SAPARD i IPARD programa. Pitanje je kako će biti ubuduće. Mi u Istri možemo tek participirati u onome što državna vlast priprema, ali Hrvatsko Ministarstvo poljoprivrede ne ispunja-

va očekivanja, istaknuo je Oriano Otočan. Istaknuo je dobar primjer talijanskih klastera i konzorcija. Unutar konzorcija San Daniele zagarantiran je plasman proizvoda kao i njegova kvaliteta. Konzorcij 30-tak proizvođača rade na stvaranju zaštićenih proizvoda, razmišljaju o tržištu, o prodaji na svim kontinentima. Sjeveroistočna Italija primjer

je uspješnog razvoja malog i srednjeg gospodarstva.

- U Italiji smo vidjeli uspješan primjer korištenja EU projekta kroz primjer difuznih hotela. U pasivnim, ruralnim dijelovima regije Friuli Venezia - Giulia 15-tak je difuznih hotela uređenih s ciljem zapošljavanja stanovništva i stavljanja u funkciju građevinskih resursa regije, dodaje pročelnik.

RESTORAN ŠKOLJKA MJESTO VRHUNSKE EDUKACIJE BUDUĆIH CHEFOVA, KONOBARA I SOMMELIERA

Kuharska akademija u Rovinju za korak bliža

Nakon što je početkom prosinca Istarska županija od Ministarstva turizma dobila pola milijuna kuna kako bi pripremila svu potrebnu dokumentaciju za budući centar izvrsnosti u obrazovanju za turizam i ugostiteljstvo u Rovinju - Istra gourmet akademiju, punom se parom priprema sva potrebna dokumentacija koja će poslužiti za kandidiranje ovog projekta na europske fondove.

- Otkada smo dobili novac, pripremili smo sve potrebno za lokacijsku do-

Županija punom parom priprema dokumentaciju za prvu istarsku gourmet akademiju kako bismo bili spremni za kandidiranje na europski fond koji potiče regionalnu konkurentnost

zvolu koja je ishodovana. Napravljena je i pred feasibility studija, cost benefit analiza, a sada pripremamo natječaj za glavni projekt. On će biti gotov kroz narednih nekoliko mjeseci i onda ćemo praktički biti spremni za kandidiranje na europski fond koji potiče

regionalnu konkurentnost, kaže nam županijski pročelnik za međunarodnu suradnju Oriano Otočan.

Prema njegovim riječima, projekt bi za kandidaturu trebao biti spreman na jesen, a njegova bi realizacija, ako bude odobren, trebala krenuti idu-

će godine. Tada bi Rovinj dobio gourmet akademiju po uzoru na Visoku školu za hotelijerstvo i turizam u švicarskoj regiji Ticino. Županija je dosad za buduću gourmet akademiju novcem od županije i Grada Rovinja pripremila idejni projekt.

Da podsjetimo, ovaj bi centar trebao biti uređen u zapuštenoj gradskoj zgradi gdje je nekad bio poznati restoran Školjka. Po uzoru na slične centre u Europi bio bi zadužen za specijaliziranu edukaciju turistič-

kog i ugostiteljskog kadra prije svega u gastronomiji, slastičarstvu, recepcijskom i restoranskom poslovanju nakon srednjoškolskog obrazovanja. Postojala bi mogućnost jednogodišnjeg, dvogodišnjeg ili trogodišnjeg doškolovanja. Prema informacijama iz županije, centar bi prema prvim procjenama koštao oko 3,3 milijuna eura.

Taj bi prostor od oko 1.400 kvadrata na tri etaže s dvorištem imao kabinete, učionice, prezentacijske dvorane, pa čak i komerci-

jalni restoran s enotekom i oleotekom, prostor za edukaciju, kuhinja namijenjen za edukaciju kuhara i pomoćne prostore. Bilo bi to mjesto gdje bi se održavale i mnogobrojne enogastronomске prezentacije. To će biti centralno mjesto za edukaciju koje bi omogućilo izdavanje diploma i certifikata o završenim studijskim programima. Ujedno bi omogućilo i razmjenu studenata te unapređenje znanja profesora i studenata.

B. BAN

UČIMO NA PRIMJERIMA SUSJEDA - KOJI SU PRIVATNI PROJEKTI FINANCIRANI BESPOVRATNIM SREDSTVIMA IZ STRUKTURNIH FONDOVA

Slovenci obnovili čitave hotele iz EU fondova

.....
U vremenu koje je ispred nas sigurno će dati iste takve mogućnosti i hrvatskim poduzetnicima pa stoga treba budno promatrati da nekome ne promakne prijava na takav natječaj, veli Zvonimir Savić iz Centra za EU pri HGK-u
.....

Piše **Paulo GREGOROVIĆ**

Do 21. veljače hrvatske tvrtke su prvi put mogle kandidirati svoje projekte za dobivanje bespovratnih sredstava iz fondova EU. No, pogodnosti tog programa zasjenila su bojna ograničenja, a najveći od njih što je takvim natječajem planirana dodjela svega 33,7 milijuna eura na način da svaki poduzetnik može kandidirati za dobivanje od 0,5 do 3,5 milijuna eura. To je kap u moru u odnosu na želje hrvatskih poduzetnika koji su najavili kandidiranje više od 240 projekata vrijednih gotovo milijardu eura. Druga negativna činjenica je to što se novi natječaj očekuje tek krajem ove godine.

Međutim, da takve nepovoljne prilike ne bi trebale demotivirati hrvatske poduzetnike smatra Zvonimir Savić iz Centra za EU pri HGK. On je napravio analizu za što su sve dobili bespovratan novac iz fondova EU tvrtke iz istočne Europe i otkrio kako sličan model mogu koristiti i domaći privatni poduzetnici. Primjerice slovenska Termo Olimia je u pet godina čak četiri puta povukla bespovratan novac iz tog izvora, a čak tri puta su dobili više od milijun eura.

Svaka zemlja ima drugačije prioritete

- Pokazali su da nije dovoljno jednom povući - već svake godine imati spremnu investiciju te za istu tražiti novac iz EU fondova. Naravno da se može desiti da nekad na natječaju ne prođete. Postoji konkurencija drugih projekata. Primjer Slovenije je motivirajući za

Slovenska Termo Olimia je u pet godina čak četiri puta povukla bespovratan novac iz tog izvora, a čak tri puta su dobili više od milijun eura

Zvonimir Savić iz Centra za EU pri HGK-u

mnoge hrvatske hotelijere za modernizaciju objekata, povećanje ponude i širenja kapaciteta, veli Savić koji kaže da je hrvatsko

Ministarstvo turizma to prepoznalo.

„Oni su to definirali u nacionalni prioritet za sufinanciranje iz EU fon-

Ako je Hrvatska slabost relativno kratka turistička sezona, onda se potiču projekti koji rješavaju taj problem

dova i napisali strateške dokumente koji se zovu operativni programi. Na primjer, ako je Hrvatska slabost relativno kratka turistička sezona onda se potiču projekti koji rješavaju taj problem. Mi smo to napisali i prepoznali ako država. I to znači da svi projekti koji rješavaju taj problem se mogu kandidirati za bespovratna sredstva iz EU fondova”, pojasnio je Savić te rekao da u vremenu koji je ispred nas sigurno će dati iste takve mogućnosti i treba budno promatrati da nekome ne promakne prijava na takav natječaj.

On nam je naveo čitav niz drugih primjera kako su poduzetnici iz ne turističkog sektora iskoristili EU novac. Kaže da je bitno da države definiraju što im je nacionalni prioritet. „U Grčkoj, primjerice, to je obnova

morskih luka. U Portugalu je izgradnja metroa. U baltičkim zemljama su zračne luke, u Slovačkoj modernizacija tehnologija, a u Bugarskoj su i banke koristile sredstva EU fondova za educiranje specijalistička znanja svojih zaposlenika. Bilo je niz reforma za modernizaciju objekata, za školovanje i prekvalifikacije radnika za što su dobili bespovratna sredstva u milijunima eura”, pojasnio je.

Dva poljska grada dobila milijardu eura

Uočio je kako je na primjeru Mađarske bilo dosta projekata, a koji su kandidirale firme svih veličina. Veli da ako neko poduzeće ima investicije koje bi ionako provelo u nekom budućem razdoblju - valja vidjeti postoji li mogućnost financiranja tog projekta iz fondova EU.

- Poznat je primjer multinacionalne korporacije Hankook koja se bavi proizvodnjom guma. Prijavili su kupnju novog stroja za proizvodnju novih smjesa u Mađarskoj. I to je bila investicija prihvatljiva za financiranje temeljem koje su dobili više od dva milijuna eura bespovratnih sredstava prije nekoliko mjeseci. Poljska je jako dobro koristila fondove na lokalnoj i regionalnoj razini. Grad Varšava je nedavno ugovorila sufinanciranje iz EU fondova za više od 800 milijuna eura za rješavanje problema kompletnog gradskog transporta i nove postaje željeznice i nabavke vagona. Gdanjsk je na taj način povukao više od 200 milijuna kuna bespovratnih sredstava. Samo dva grada u Poljskoj dobili su više od milijardu eura bespovratnih sredstava za rješavanje njihovih problema, izjavio nam je Savić te dodao kako je na nama da definiramo što su naši prioriteti koje ćemo kandidirati.

„Gledajući druge, kako su ih dobro koristili, možemo i mi”, zaključio je.

EKOLOŠKI POLJOPRIVREDNICI I MLADI IZ ISTRE U STRASBOURGU U SKLOPU PROJEKTA "POPEYE"

Sve više mladih zainteresirano za ekološku poljoprivredu

Devetero mladih iz Istre već je ranije prošlo potrebnu edukaciju o osnovama ekološke poljoprivrede i mogućnostima samozapošljavanja mladih

Na završnoj konferenciji projekta POPEYE (Promoting Organic Production - Enhancing Youth Employment) u Strasbourgu, održanoj od 24. do 26. veljače sudjelovalo je devetero mladih iz Istarske županije.

Organizirane su radionice za mlade, posjet Europskom parlamentu te međunarodna konferencija "Aktivna mladež za razvoj zajednice - primjer ekološke poljoprivrede". Na završnom događaju sudjelovalo je oko 80 mladih ljudi u dobi od 15 do 25 godina iz šest različitih zemalja: Hrvatske, Estonije, Rumunjske, Bugarske, Cipra i Francuske, a devetero mladih iz Istre već je ranije prošlo potrebnu edukaciju o osnovama ekološke poljoprivrede, mogućnostima samozapošljavanja mladih i ICT-u.

Razmjena iskustava

Cilj završne konferencije bio je razmjena iskustava o ekološkoj poljoprivredi i mogućnostima zapošljavanja mladih u sektoru ekološke proizvodnje. Istarske ekološke proizvođače u Strasbourgu je predstavljao Nenad Kuftić, predsjednik udruge Istarski Eko proizvod, koji je razmijenio iskustva i kontakte sa nekoliko predstavnika ekoloških proizvođača iz drugih zemalja.

- Provodio se projekt edukacije u ekološkoj poljoprivredi, a obišli smo i nekoliko imanja. Iz projekta je proizašao i Katalog ekoloških proizvođača koji je dobar proizvod putem kojega možemo upoznati zanimljive proizvođače. Dosad nismo imali zajedničku bazu podataka pa je Katalog svojevrsna uputa

Delegacija iz Istarske županije sa svojim domaćinima

Ciljana skupina mladi od 15 do 25 godina

Projekt Popeye financira se iz programa Youth in Action, mjera 4.4 Sustavi podrške mladima - Projekti poticanja inovacija i kvalitete. U projektu sudjeluje osam partnera iz šest različitih država, a predviđeno trajanje projekta je 12 mjeseci. Vodeći partner projekta jest ALDA (Asocijacija agencija lokalne demokracije) sa sjedištem u Strasbourgu. Ciljana skupina su mladi u dobi od 15 do 25 godina. Svrha projekta je jačanje ruralnog održivog razvoja kroz promicanje ekološke poljoprivrede, uz edukaciju mladih u području zaštite okoliša putem organske proizvodnje hrane pružajući im profesionalne kontakte s lokalnim ekološkim poljoprivrednicima.

mladima koji se žele baviti ekološkom poljoprivredom. Za ekološku poljoprivredu je zainteresirano sve više mladih pa je edukacija vrlo bitna, rekao je Nenad Kuftić.

Udruge Istarski Eko proizvod okuplja oko 50 članova iz cijele Istre, a kako navodi, nedavno su pokrenuli inicijativu za umrežavanjem ekoloških proizvođača iz cijele Hrvatske kako bi se stvorila koordinacija i suradnja uz rješavanje zajedničkih problema i lakšeg nastupanja na tržištu Europske unije.

U Hrvatskoj, dodao je, poljoprivrednicima još uvijek probleme stvara spora administracija koja otežava posao.

Specifičnosti svoga kraja

Najviše ekoloških proizvođača u Istri se, ističe Kuftić, bavi maslinarstvom, mnogo njih i povrćarstvom, dok je voćarstvo manje zastupljeno. Proizvodi se plasiraju na eko tržnici te putem Grupe solidarne razmjene koja pridonosi razvijanju svijesti o ekološkoj poljoprivredi i većoj potražnji

Nenad Kuftić

za takvim proizvodima, zaključio je Kuftić.

Na radionicama u sklopu projekta mladi su prezentirali dosad ostvare-

ne aktivnosti, specifičnosti svojeg kraja i ekološku proizvodnju hrane. Održane su i radne skupine za mlade koji su razmjenjivali podatke o

mogućnostima povećanja zapošljavanja mladih u sektoru ekološke poljoprivrede, širenju svijesti o zdravom životu, kompetitivnosti ekološke poljoprivrede na tržištu te načinu promocije projekta, aktivnosti i proizvođača.

U sklopu projekta održana je i međunarodna konferencija "Aktivna mladež za razvoj zajednice: primjer ekološke poljoprivrede". Međunarodnu konferenciju je otvorio Orian Otačan, predsjednik ALDA-e i pročelnik županijskog Upravnog odjela za međunarodnu suradnju i europske poslove. Uz ostale govornike, mladima se obratio i ekološki proizvođač iz francuske regije Alzas Julian Scharh, koji je prezentirao lokalna iskustva mladih ljudi u toj regiji u zapošljavanju u sektoru ekološke proizvodnje. Sudionicima su se obratili i parlamentarici: Biljana Borzan, članica odbora za okoliš i javno zdravstvo pri Parlamentu te Luis Manuel Capoulas Santos, član odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj.

P. LUKEŽ

EUROPSKA KOMISIJA TRAŽI POTPUNU PROVEDBU ZAKONA O GOSPODARENJU OTPADOM

Awakeneri su stigli

.....
Europa je u optjecaj pustila animirane likove kojima je zadatak da nas poduče koliko je ekološki i novčano isplativo racionalno trošiti vodu i energente, te neumorno reciklirati sve što će završiti na deponiju

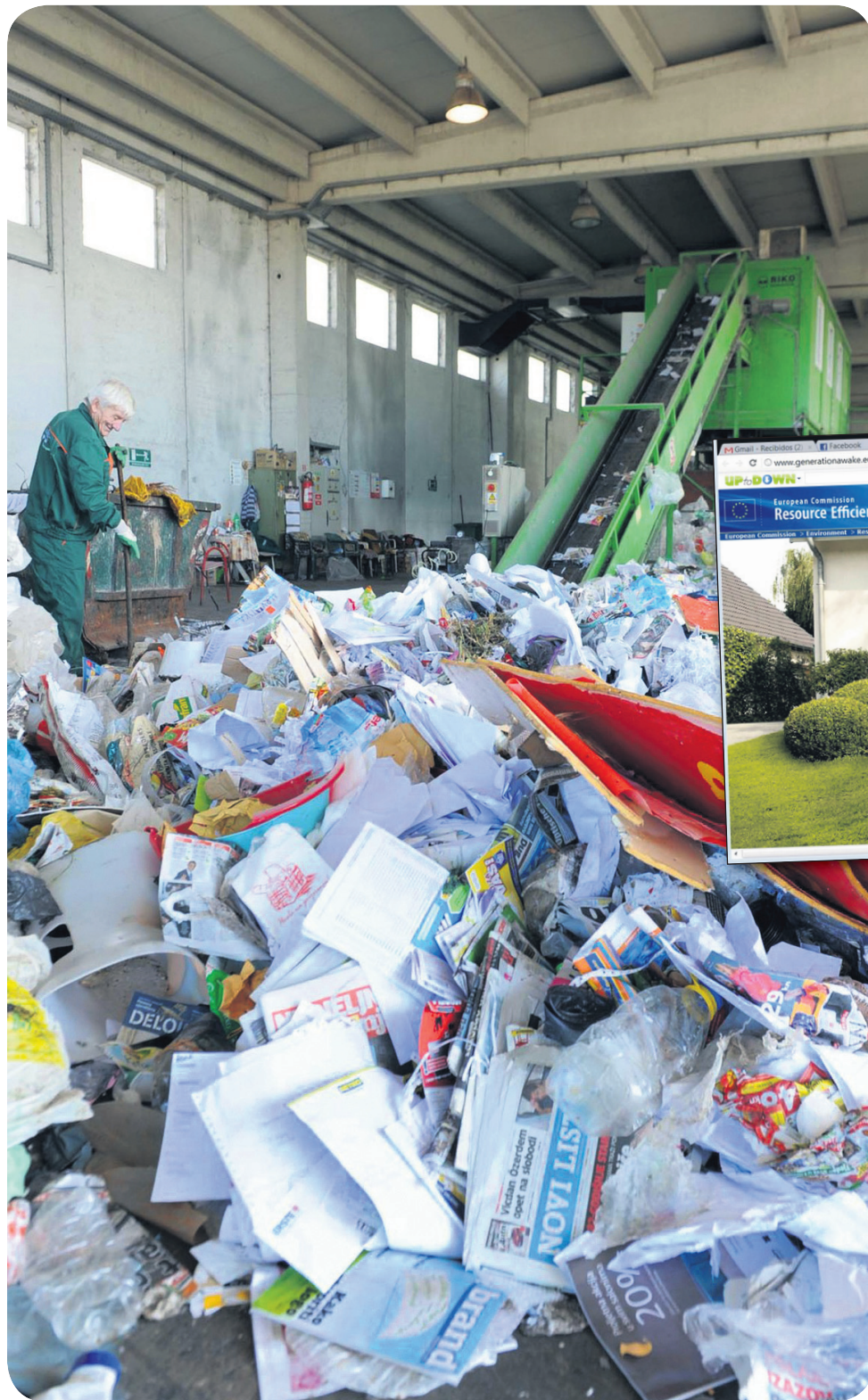
Piše **Irena FRLAN**

Ono što su za Hollywood "Avengersi", za Europsku komisiju su "Awakeneri": po uzoru na hollywoodski blockbuster o skupini superheroja koji spašavaju svijet, Komisija je ove godine pokrenula novu fazu kampanje za zaštitu okoliša u kojoj skupina "Awakenera", animiranih likova, spašava svijet - od rasipanja otpada.

Kampanja pod nazivom "Generation Awake", odnosno "Budna generacija", pokrenuta je još prije tri godine da bi se europske potrošače upozorilo što sve mogu učiniti svakoga dana da bi štedjeli vodu, energiju, reciklirali smeće. Ove godine kampanja je usmjerena na bolje upravljanje otpadom - Komisija je uvjeren da je upravo otpad još uvijek nedovoljno iskorišten resurs u Europskoj uniji. Prema analizi koju je naručila Komisija, potpunom provedbom zakona Europske unije o otpadu godišnje bi se uštedjele 72 milijarde eura, značajno bi se povećao prihod od gospodarenja otpadom te do kraja desetljeća otvorilo 400 tisuća radnih mjesta.

Kupite manju

Energiju se može štedjeti i kod kuće, primjerice, prilikom pranja rublja, savjetuju dalje autori vodiča, navodeći da ne treba uvijek koristiti najvišu temperaturu, nego onaj program koji će rublje doista i oprati. Ako perilicu često ne mo-

400 tisuća radnih mjesta otvorilo bi se do kraja desetljeća kad bismo obrađivali sve što odbacujemo

žete napuniti, kupite manju, a za pranje treba koristiti prašak koji je manje štetan za okoliš - "potražiti znak zaštite okoliša u obliku cvijeta".

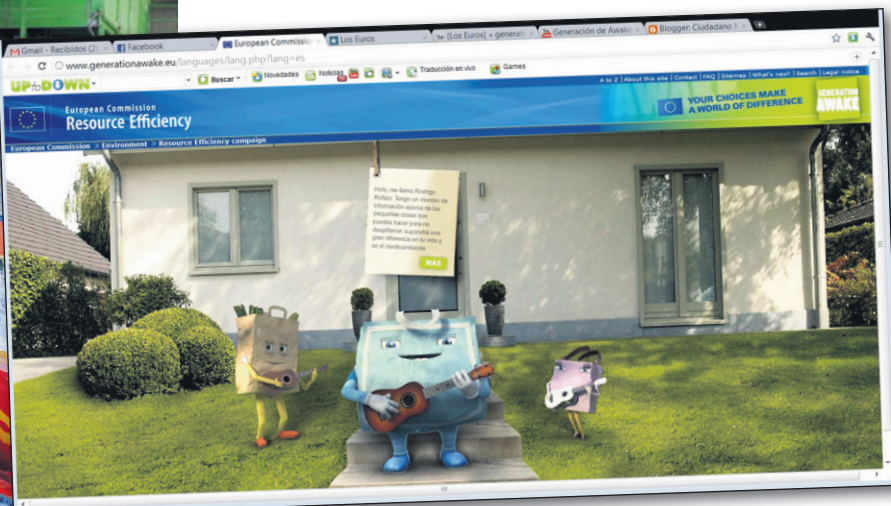
Za razliku od perilice, hladnjak nije naj-

učinkovitiji kad je pun. "Zapravo je hladnjak optimalno napunjen kada je tri četvrtine pun i štedi većinu energije", tvrde u vodiču, uz, za naše prilike, vrlo neobičan savjet: "Ako opremaš dom, po-

traži mogućnosti pristupačnog unajmljivanja". O čemu se radi? "Pomakom prema cirkularnom gospodarstvu trebalo bi biti više prilika za unajmljivanje velikih proizvoda, kao što su hladnjaci i zamrzivači.

Lovite se bicikla

☀ Jedna od odluka koja može "promijeniti svijet" jest zamjena automobila biciklom, tvrdi se u vodiču. Na taj se način odlično održava kondicija, a istovremeno pridonosi zdravijem i čistijem okolišu. "Bicikl je puno jeftinije prijevozno sredstvo kojim se lakše stiže do željenog odredišta jer se njime mogu izbjeći gužve, a istodobno se štedi na troškovima goriva. Bicikl je u svakom pogledu resursno učinkovit", ističe su vodiču gdje se čak savjetuje ljudima da kupe rabljeni bicikl jer je to još "zelenija" odluka. Čak i stare bicikle može se iskoristiti: izrađeni su od materijala koji se mogu reciklirati, poput aluminija i gume, i zato su "vrijedni i kao otpad".

Generation Awake

Proizvođači će i dalje biti zaduženi za servisiranje, opremanje i ponovno korištenje dijelova pri kraju vijeka trajanja proizvoda, štedeći energiju i resurse", objašnjavaju na stranici.

Voće bez pakiranja

Cijeli niz savjeta odnosi se i na smanjenje otpada od hrane, pa se, primjerice, potrošačima preporuča da ne kupuju unaprijed upakirano voće jer "većina voća ima svoju prirodnu ambalažu" i rijetko mu je potrebna dodatna. Imaju autori vodiča odgovor i na pitanje je li potrebno baciti stare rajčice: kad omekšaju previše da bi se jele svježije, treba od njih napraviti umak ili juhu. Procjene govore da prosječno kućanstvo u pojedinim državama baca i do četvrtine kupljene hrane, a da se ta hrana pojela, "uštedjelo bi se jednako ugljika koliko i

uklanjanjem četvrtine automobila iz prometa". I kore od voća i povrća te ljuške jajeta moguće je dalje iskoristiti - u vlastitoj posudi za kompostiranje koju se može izraditi od stare kante za smeće ili kartona.

A kante za smeće dodatna su prilika za bolju iskorištenost resursa, uvjereni su na stranici ove "zelené" kampanje, podsjećajući da se u Europskoj uniji godišnje proizvede tri milijarde tona otpada. Što se više reciklira, to se manje troši novih materijala. Zato bi potrošači trebali provjeriti što sve mogu reciklirati na području gdje žive. "Za materijale koji se u tvojoj općini ne prikupljaju zasebno mogao bi nabaviti nekoliko dodatnih kanta za smeće tako da te materijale možeš prikupiti i odnijeti u najbliži centar za prikupljanje otpada", još je jedan savjet iz vodiča.

MINISTRICA ANKA MRÁK-TARITAŠ O ENERGETSKOJ UČINKOVITOSTI

Obiteljskim kućama 40 posto novca bespovratno za uštedu energije

Ministrica graditeljstva Anka Mrák-Taritaš najavila je provedbu programa energetske učinkovitosti obiteljskih kuća, pri čemu će se u Fondu za zaštitu okoliša i energetske učin-

kovitost osigurati 40 posto novca nepovratno za ulaganja u uređenje obiteljske kuće, a ostatak će se dobiti zajmom.

Kako je rekla Mrák-Taritaš, programima ener-

getske učinkovitosti tog ministarstva "jača se svijest građana prema prostoru oko njih, ali i prema vlastitom novčaniku".

Tim programima znatno može spriječiti gubljenje

toplinske energije iz stanova te ostvariti od 30 do 40 posto uštede na energentima.

Također je izvijestila da to ministarstvo u suradnji s Ministarstvom pravosuđa utvrđuje kako smanjiti broj

potrebnih suglasnosti za obnovu fasade na stambenim zgradama. Sad je potrebno 100 posto suglasnosti suvlasnika, što je gotovo neostvarivo, te se traži kako tu razinu smanjiti na razumnih 66 ili 70 posto,

istaknula je Mrák-Taritaš.

"Kroz sve te projekte, želimo da se građani što učinkovitije koriste nekretninama, ali i da građevinski sektor dobije posao kako bi opstao", dodala je. (Hina)

ODRŽIVA GRADNJA U HRVATSKOJ JOŠ JE UVIJEK U POVOJIMA

Zelenom gradnjom vraćamo se iskonskim vrijednostima

Ušteda energije, briga o okolišu i korištenje lokalnih resursa temeljne su odrednice zelene gradnje koja je u Hrvatskoj tek u povojima, ali će se, prema standardima EU-a, ipak morati razvijati.

Zelena gradnja bila je i tema nedavnog mini simpozija u Puli na kojem su izlagali arhitekti, ali i predstavnici tvrtki koji se bave proizvodnjom građevinskih materijala i elemenata koji poboljšavaju energetske učinkovitost objekata. Ovu vrst gradnje u Hrvatskoj promovira Hrvatski savjet za zelenu gradnju (HSZG), čija voditeljica

Dubravka Nižetić objašnjava da je zelena gradnja ustvari održiva gradnja čiji je temelj holistički pristup prema arhitekturi, građevinarstvu, odnosno zgradarstvu.

Moderna tehnologija

- Svi znamo da se u klasičnoj građevini troši puno vode, struje te da su troškovi života veliki. Zelenom gradnjom vraćamo se, da tako kažem, iskonskim vrijednostima, ali uz implementaciju moderne tehnologije. To znači da kuću gradimo puno kvalitetnije, da bolje upravljamo vodnim resursima, primjerice umjesto pitke vode koristimo kišnicu za ispiranje vodikotlića, jasno, ukoliko je to moguće. Kuća se može grijati uz pomoć cijevi postavljenih pod zemlju, energija se može skupljati solarnim panelima... Uz gradnju pasivnih, odnosno "nula energetskih" kuća štedimo energiju, smanjujemo emisiju štetnih plinova u okoliš i koristimo kvalitetne materijale koji su održivi, koji se mogu reciklirati, koji su održivi od same implementacije pa do kraja rušenja građevine, kaže Nižetić.

Na pitanje koliko je taj model razvijen u svijetu, odnosno u Hrvatskoj i koliko uopće košta gradnja kuće po održivom principu, kaže da je o cijeni teško govoriti, no u svijetu je takva gradnja dva posto skuplja od konvencionalne (povrat investicije je između 5 i 7 godina),

Kuću gradimo puno kvalitetnije pa bolje upravljamo i vodnim resursima, primjerice umjesto pitke vode koristimo kišnicu za ispiranje vodikotlića. Kuća se može grijati uz pomoć cijevi postavljenih pod zemlju, energija se može skupljati solarnim panelima...

a u Hrvatskoj od pet do sedam posto.

- No, trudimo se, uz ostalo i angažmanom HSZG-a, dosegnuti svjetsku razinu. Navest ću samo jedan primjer: ako u garažne prostore šoping centra uvedete LED rasvjetu, riječ je o uštedi potrošnje energije od 70 posto, a time i novaca. Već se na nekim sitnim pomacima vidi ušteda. Ako pričamo o travnjacima koji okružuju instituciju ili privatnu kuću, svi znamo da ih treba stalno navodnjavati. Princip zelene gradnje jest na održiv način voditi brigu o krajoliku: to znači implementirati one biljke koje odgovaraju određenom podneblju, primjerice ružmarin, lavandu i maslinu u Dalmaciji ili Istri, kojima je dovoljno puno sunca i kišnica.

Čemu palme

Na našu opasku da se o tome prije nije razmišljalo, nego su se sadile palme, kaže da je suština bila da sve to izgleda lijepo kao u podneblju iz kojega su

Kvalitetne štedne žarulje nisu štetne

-Koliko su doista štetne štedne žarulje, za koje se govori da ispuštaju toksične plinove?

-Nemam tehnička znanja o štednim žaruljama, vjerojatno postoje kvalitetne i nekvalitetne. Mogu reći da neke štedne žarulje itekako mogu smanjiti troškove stanovanja i povećati rentu same zgrade, a ujedno su "zdrave" za prostor u kojem živimo. No, o performansama ne mogu konkretno govoriti. Među našim članicama, a njih je 100-ak, imamo i tvrtki koje se time bave, pa su one najbolji izvor takvih informacija.

Dubravka Nižetić

biljke donesene. No, osim što implementira zdrave materijale, zelena gradnja, dodaje, utječe na produkciju domaćeg podneblja i korištenja lokalnih resursa.

- Također je ideja što manja emisija ugljičnog dioksida, odnosno da su lokacije međusobno povezane. Recimo, nije održivo ako treba transportirati neki materijal na udaljenost od 800 kilometara. Dakle, treba koristiti domaće resurse koji su nam relativno blizu i na taj način se stimulira ostatak ekonomije, objašnjava naša sugovornica. Na koncu, potraga za

domicilnim stanovništvom i resursima potaknula bi i zapošljavanje te angažiranje vlastitih izvora sirovina.

Strah od skupće

Na pitanje kakvo je stanje postojećih građevina u Hrvatskoj i koliki bi uopće energetske certifikat mogle dobiti, Nižetić veli da

je energetske certificiranje samo jedan mali dio. Svrha certificiranja po njenim riječima nije označiti koja je zgrada lošija a koja je bolja, nego i potaknuti ljude da učinkovitije koriste energiju, da pametnije koriste svoje resurse te putem implementacije nekih sitnih segmenata povećaju uštedu u vlastitim prostorima. Naravno, objekt koji dobije najveću kategoriju imat će i veću energetske učinkovitost, ali to ne znači da je nužno ta zgrada bolja od druge s nižom kategorijom.

Zelena je gradnja dva posto skuplja od konvencionalne (povrat investicije je između 5 i 7 godina), a u Hrvatskoj od pet do sedam posto

- No, koliko su uopće domaći građevinari educirani za gradnju niskoenergetskih i pasivnih kuća?

- Bazična edukacija već postoji, no tržište još uvijek nije zrelo da krene u takve investicije zbog straha da će one biti skuplje. One u startu jesu skuplje, ali ako se dugoročno gleda, kada se uzme u obzir životni vijek građevine, to je itekako isplativija gradnja. Vani je to puno drugačije: postoji zakonodavstvo koje implementira međunarodni certifikat za zelenu gradnju uz svoje zakonodavstvo i praktički vas obavezuje da koristite sve segmente zelene gradnje. I mi se trudimo to potaknuti u suradnji s ministarstvima i raznim institucijama, objašnjava Nižetić.

**M. VERMEZOVIĆ
IVANOVIĆ**

“ClusterPoliSEE” PRVI STARTEŠKI PROJEKT IDA-e VRIJEDAN UKUPNO PET MILIJUNA EURA

Novi kluster vinara za jačanje eko-proizvodnje

Kluster nije ništa drugo nego gospodarsko-interesno udruženje koje ne bi samo po sebi trebalo biti profitabilno. Okruženje je to u kojem se iz različitih sektora udružuju razni dionici s ciljem zajedničkog razvoja određene branše, kazala je Tamara Kiršić iz Istarske razvojne agencije

Formiranje u klustere radi promicanja zajedničkih interesa, proizvodnje i plasmana proizvoda još uvijek nailazi na određeni otpor proizvođača koji umjesto da iskoriste benefit kojeg donosi razmjena iskustava, znanja i poznavanja problema u branši to uglavnom vide kao nekakvu besmisleni utrku s nelojalnom konkurencijom.

U Hrvatskoj egzistira 70-tak specijaliziranih klustera od kojih ih je aktivno svega dvadeset, dok na području Istre aktivno radi ICT kluster, onaj za automobilsku industriju i od nedavno prvi kluster vinara udruženih kroz udrugu Vinistra.

Samo Kabola eko proizvođač

Naime kroz projekt ClusterPoliSEE kojeg koordinira Istarska razvojna agencija (IDA) istarski vinari putem svojevrsne vinarne platforme imaju priliku vlastite proizvode dovesti na još višu razinu. Ovo je ujedno prvi strateški IDA projekt “težak” ukupno pet milijuna eura, od čega se iz fondova, iz programa Jugoistočne Europe za ovu vinaru priču bespovratno osiguralo 203.500 eura.

Stručna savjetnica i project menagerica u ovom pilot projektu Tamara Kiršić ističe da je jedan od glavnih ciljeva, uz zajednički plasman i promociju vinarskih proizvoda, poticanje ekološke proizvodnje vina i eko inovacija u svim proizvodnim procesima.

Tamara Kiršić

Stotinjak istarskih vinara umrežilo se u klustersku platformu

IDA kroz projekte povukla 2,5 milijuna eura

Clusterpolisee prvi je strateški projekt u ukupnoj vrijednosti od 5,1 milijuna eura od čega je IDA-i namijenjeno 203.500 eura. Trenutno IDA provodi šest projekata a udio europskih sredstva iznosi približno dva milijuna eura. Za dvadeset i dva provedena projekta, IDA je iz europskih fondova bespovratno povukla 2,5 milijuna eura.

projekata financiranih iz europskih fondova. Naša je uloga da istražimo svu regulativu na nacionalnoj razini koja je mnogim vinarima nepoznata, a u planu je i istraživanje vinarskog tržišta kako bi proizvođači u Istri potaknuli da razmišljaju o ekološkoj proizvodnji. Definitivno treba više raditi na osvješćivanju na način da se srodne djelatnosti više udružuju. Mnogi to ne rade, jer se smatraju konkurencijom no od zajedničkog rada samo mogu imati koristi, naglasila je Kiršić. Istaknula je da ovo ujedno prvi projekt u kojem nije bilo predfinanciranja, dodajući da je IDA jedna od rijetkih razvojnih agencija u Hrvatskoj koja je s Županijom uspjela promaći optimalni model sklapanja ugovora kojim je dogovoreno da Županija pomaže u financiranju dok sredstva ne stignu na račun.

Sudjeluje 25 partnera

-Kluster nije ništa drugo nego gospodarsko-interesno udruženje koje ne bi samo po sebi trebalo biti profitabilno. Okruženje je to u kojem se iz različitih sektora udružuju razni dionici s ciljem zajedničkog razvoja određene branše. Konkretno,

u Klusteru Vinistra nalaze se vinari, IDA, AZRI i Sveučilište u Rijeci, a intencija je stvaranje benefita za sve one koji su njega uključeni. U cijelom projektu sudjeluje 11 zemalja i 25 partnera, kazala je Kiršić

Ovaj pilot projekt provodi se do listopada ove godine, a usmjeren je i na skupljanje i širenje informacija na nacionalnim razinama radi definiranja kvalitetnog mehanizma učenja o politikama razvoja klastera na razini Jugoistočne Europe.

Neki od glavnih ciljeva su izrada opsežnijeg istraživanja tržišta u području ekološke proizvodnje vina te podizanje razine svijesti među vinarima u regiji putem brojnih prezentacija i edukacija.

Danijela BAŠIĆ PALKOVIĆ

Glavni urednik:
Ranko Borovečki
Urednica priloga:
Jasna Orlić

Izdavač:
Glas Istre novine d.o.o.

Prilog izlazi prvog četvrtka u mjesecu
Prilog je realiziran u suradnji s Istarskom županijom